

FAVh048

Kostým, maska a výprava v kinematografii

Mgr. Šárka Gmitterková, Ph.D.

24. 4. 2023

JS 2023

Vyprávěj (epizoda „Sedmdesátky“) Volha (epizoda „Foxteriéry“)

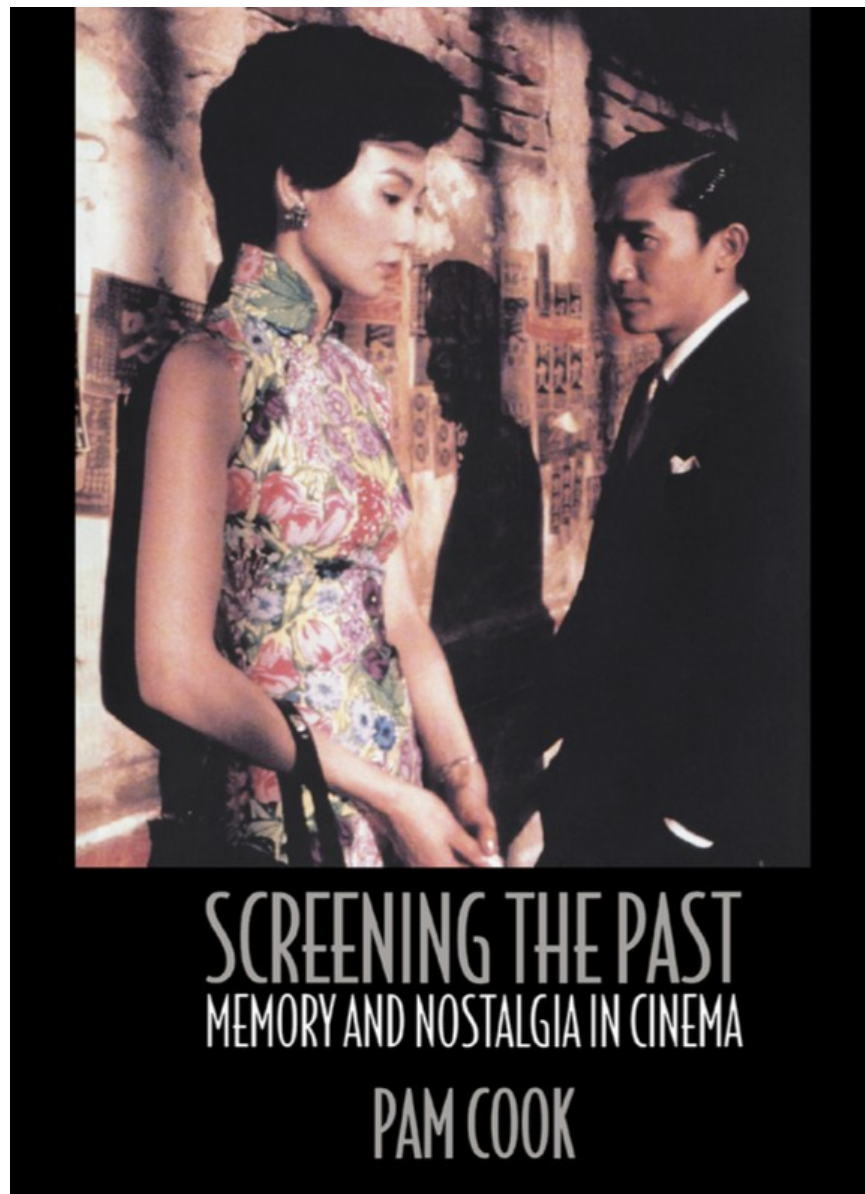
Výprava: Marcel Hána

Výprava: Jan Vlasák

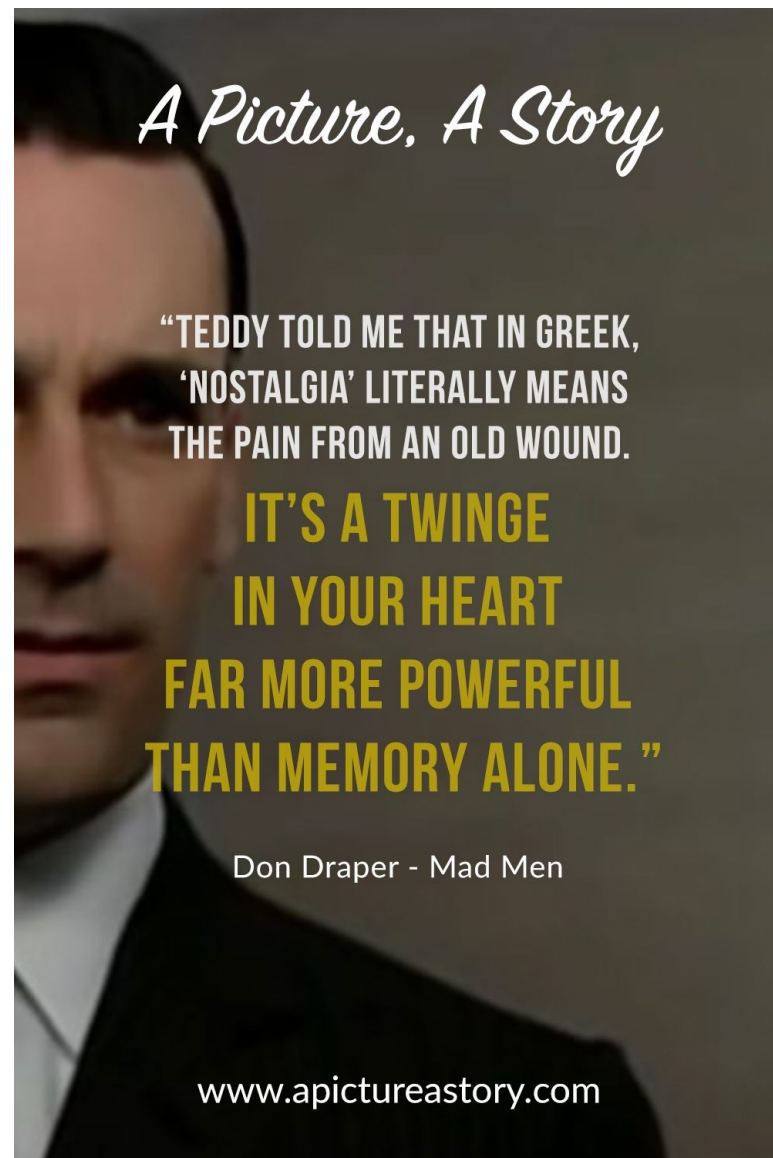
Otázky

1. Jakým způsobem oba seriály vybranou éru (70.léta 20.století) vykreslují (příběh, konstrukce postav, hodnotový rámec)?
2. Dá se o promítnutých audiovizuálních dílech hovořit jako o nostalgických (a jak nostalgii sami chápete)?
3. Jak ke konstrukci nostalgického/vzpomínkového efektu přispívá výprava a dekorace – tedy vědomí místa příběhu?

Historie/Paměť/Nostalgie

Pokud historii budeme vnímat jako něco objektivně spolehlivého, distancovaného, pak nostalgie je opačný extrém – sladkobolné ohlížení se do minulosti.

Nostalgie jako součást postmoderny

- Postmoderní společnost jako společnost spektaklu
- Postmoderní kultura jako sled obrazů, povrchů a jejich následných citací X absence pevného jádra a podstaty + absence hloubky
- podezíravost vůči vizualitě a síle obrazů?
- Ceněným rysem postmoderních děl je jejich heterogenita
- postmoderní společnost je zbavená vší historicity, vše je redukováno jen na obrazy

Osmdesátá léta VS Osmdesátky

- Nostalgické návraty formou stereotypů, zažitých představ a evokace pocitů; intertextualita
- Dějiny v performativním, subjektivním rozměru, zpochybnění lineární historie i pokroku jako takového >> **ztracený ideál, který se už nikdy nevrátí a zpřístupní se pouze pomocí obrazů, předmětů nebo performance uplynulé éry**
- únik do celistvých a přehledných světů minulosti před chaotickou a neuspokojivou přítomností >> **jako rezignace na přítomnost nebo kritický dialog se současností?**

Ostalgie

- Nostalgická vlna v zemích bývalého východního bloku, která se smířlivě ohlíží za érou socialismu
- Původ v Německu, kombinace nostalgie a německého slova „Ost“ – východ.
- V různých zemích má různé podoby (Polsko víc camp, v Německu komerční aspekt, v Rusku posvěceno státními strukturami)
- U nás od druhé poloviny 90. let >> filmy Jana Hřebejka a Petra Jarchovského, seriál *Vyprávěj*, pořad *Retro*, soutěž *Tenkrát na východě* + opětovné uvedení tv seriálů ze 70.let)
- Negativní konotace socialistického kýče

Výprava VS autorská teorie

- 1. Filmové autorství jako ryze vizuální záležitost (Francois Truffaut a Cahiers du Cinema x adaptacím, x filmu jako literárnímu médiu, X tradici kvality, X studiovým filmům)**
- 2. Andrew Sarris: také tematická konzistence přispívá k autorství**
- 3. Osobnost autora je nejdůležitější**

Stylizace filmu noir a neo-noir

Hollywoodská renesance = důraz na realističnost

Potlačení scénické stylizace a důraz na realistickou motivaci

- 1) Natáčení na lokacích, kdy se namísto studií používají nijak pozoruhodné a zaměnitelné lokality
- 2) Realismus motivovaný postavou – prostory a místa plná detailů, která napomáhají v charakterizaci postav\y

Postmoderní obrat

- **Charlese Tashiro: v prostředí filmu McCabe a paní Millerová se žije (minulost jako přítomnost), prostředí Barryho Lyndona se ukazuje (minulost jako muzeum, distance).**
- **Postupná fetišizace dobovým dekorem a detaily jako specifická forma pastiše, tedy nápodoby.**
- **Médium dovede velmi dobře napodobit sebe sama, přežitě žánry, směry a poetiky.**

Výprava jako paratext

Začíná nabývat na důležitosti design sám o sobě, jako svého druhu samostatná vizuální atrakce.

Cení se okamžitá rozpoznatelnost designu a jeho možného rozšiřování nad rámec samotného filmu (transmédiá, paratexty).

Výjevy z filmu často vstupují do jiných kontextů, recepčních rámců a režimů oslovení – mohou to být umělecké artefakty, mohou prodávat objekty a zážitky nad rámec filmu samotného, můžou se stát součástí jiného vyprávění.

